

El passat diumenge 5 de Febrer, a 30 Minuts es va emetre “Malsons de l’Iraq”, un reportatge que ha rebut el premi Actual de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió; un relat esfereïdor sobre el retorn a la quotidianitat de tres soldats nordamericans, en Jimmy, en Joshua i en Jeff, enviats a combatre a la guerra de l’Iraq.

En l’inici del conflicte, els soldats destinats a l’Iraq hi anaven convençuts de la legitimitat de la guerra. Estaven segurs que buidarien el país d’armes de destrucció massiva i que la seva tasca havia de servir per fer un món millor. Un món més lliure i democràtic. Es sentien motivats i patriotes però, a mesura que s’anaven succeïnt les accions bèl·liques, constataren la inexistència d’aquelles armes de què havien d’alliberar el món i que, segons l’administració Bush, eren el motiu principal de la guerra. Alguns interrogants s’imposaven: Si no hi havia armes, què hi feien ells allí? Perquè havien de morir tants civils innocents? Perquè havien de patir aquell horror, tantes famílies iraquianes? Perquè alguns companys es comportaven com si no passés res?. Impossible de respondre. La irracionalitat i la manca de sentit de la guerra havien fet acte de presència, també, a l’Iraq. El pes per a la consciència era aclaparador per uns nois que, en molts casos, ni tan sols havien estat preparats per a l’assalt.

En tornar als Estats Units, els tres soldats del reportatge van manifestar el que abans s’anomenaven “Neurosis de Guerra” (molt estudiades després de la Primera Guerra Mundial) i que ara coneixem amb el nom de “Trastorn d’Estrés Post Traumàtic”. Es tracta d’un conjunt de símptomes que tenen el denominador comú de la repetició. La reexperimentació del trauma amb tota la seva virulència: es pateixen atacs d’angoixa, depressió, impulsos violents, *flashbacks* del conflicte, malsons, insomni...un intens malestar emocional que impedeix de portar una vida normalitzada. Un de cada sis soldats destinats a l’Iraq pateix aquest trastorn en una forma aguda. Els combatents més idealistes i vinculats amb els companys, són els que en surten més mal parats, ja que no poden assimilar la barbàrie i la mentida, en canvi, els més distants, donada la seva manca d’implicació emocional, són menys vulnerables a patir aquest trastorn.

En Jeff va tornar de l’Iraq amb la càrrega moral d’haver matat dos civils innocents. No podia conviure amb el remordiment i es va suïcidar. El pare del noi explicava que si ni tan sols s’hagués trobat una arma de destrucció massiva tot plegat hauria tingut una espurna de sentit; però la mort d’un fill, unida a l’estupidesa del govern i de l’exèrcit, es feia insuportable.

En Jimmy, per la seva banda, tot i ser un soldat molt preparat, pateix *flashbacks* continus quan intenta realitzar petites accions quotidianes. Un diagnòstic de depressió el manté allunyat del conflicte. Malgrat que va tenir una posició molt crítica durant la guerra, això no va fer canviar en res les decisions dels alts càrrecs. Després de cada atrocitat comesa a l’Iraq, en Jimmy s’encomanava a Déu perquè la guerra preventiva no fós cap invent. Però mai no va trobar cap arma.

La dona d’en Joshua també pregava per l’existència de les armes quan el seu marit era al front. Si tenia la desgràcia que es morís, almenys podria explicar als seus fills que el pare havia mort per una causa noble. Però en Joshua no es va morir, va tornar de permís. El noi rialler i vitalista que havia estat va esdevenir una persona ofuscada i violenta. La hostilitat viscuda havia quedat impresa en les seves retines. Relatava que havia arribat al límit en veure que, companys seus, jugaven a futbol amb caps de civils iraquians assassinats. Era incapaç de tornar a l’horror. Va desertar de l’exèrcit i ara viu amb la seva família, refugiat al Canadà.

Escoltant els testimonis del reportatge, recordava com George Bush, frivoltava sobre la no existència de les armes en un sopar amb els dirigents de les empreses més importants dels Estats Units. *On són les armes de destrucció massiva?*- deia mentre mirava sota la taula. Les riallades eren generals. Pel que sembla, a les entranyes del

poder, el malson de l'Iraq només és una estratègia de negocis, executada amb soldats de joguina, que es trenquen sense voler...

Clara Esquena i Freixas
Psicòloga